

Nr 155.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående försäljning av den inom staden Marstrands hamnområde belägna Hedvigsholmen eller Kvarnholmen m. m.; given Stockholms slott den 31 mars 1916.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att den kronan tillhöriga, inom staden Marstrands hamnområde belägna Hedvigsholmen eller Kvarnholmen jämte Hedvigsskäret eller Gris-skäret med därå befintliga, kronan tillhöriga byggnader må på de uti statsrådsprotokollet angivna, av föredragande departementschefen tillstyrkta villkor försäljas till handlanden A. Qvirist och aktiebolaget Marstrands mekaniska verkstad mot en köpeskillning av 30,915 kronor 92 öre, samt

att den för fastigheterna inflytande köpeskillingen må, efter avdrag av värderings- och andra av försäljningen föranledda kostnader, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

B. B. E. Mörcke.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 31 mars 1916.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Mörcke, föredrog härefter, efter gemensam beredning med chefen för sjöförsvarsdepartementet, en av arméförvaltningens fortifikationsdepartement gjord underdånig framställning angående försäljning av den kronan tillhöriga, invid Marstrand belägna Hedvigsholmen eller Kvarnholmen med Hedvigsskäret eller Grisskäret m. m. samt yttrade därvid följande:

»Enligt kontrakt den 7 april och den 31 juli 1906 har arméförvaltningens fortifikationsdepartement till handlanden A. Qvirist för en tid av tjugu år från och med den 1 augusti 1906 utarrenderat den invid Marstrand belägna, kronan tillhöriga Hedvigsholmen eller Kvarnholmen med Hedvigsskäret eller Grisskäret jämte alla å nämnda holme och skär befintliga, kronan tillhöriga byggnader mot en avgift för en gång av 20,000

kronor, varjämte arrendatorn skulle vara skyldig att vid arrendets tillträdande till kronan utan ersättning och med full äganderätt överlåta sina å holmen och skäret då uppförda byggnader, inberäknat lastbryggan, men med rätt för arrendatorn att under hela arrendetiden utan särskild gottgörelse begagna dessa byggnader. Därjämte stadgas i kontraktet bland annat, att om kronan under arrendetiden försäljer holmen och skäret eller för militära ändamål behöver taga dem i anspråk, arrendatorn skall vara skyldig att sex månader efter uppsägning avträda dem mot ersättning, som bestämmes av skiljemän.

Qvirist har i sin ordning för tiden till och med den 31 juli 1926 utarrenderat en del av holmen med byggnader till aktiebolaget Marstrands mekaniska verkstad.

Sedan många år har Qvirist å holmen haft anläggningar för idkandet av sillexport och sillsalteri samt annan rörelse med produkter av fiskerinäringen.

Aktiebolaget Marstrands mekaniska verkstad driver å holmen mekanisk verkstads- och varvsrörelse med båtbyggeri samt försäljer och monterar motorer i fiskebåtar m. m.

I skrivelse till arméförvaltningens fortifikationsdepartement i oktober 1913 anförde Qvirist och aktiebolaget Marstrands mekaniska verkstad, att de var för sig, i anledning av det oerhört stora uppsving, fiskerinäringen vid västkusten under de senare åren ernått, måst att år för år utvidga sina anläggningar. Då för framtiden fiskerinäringens utveckling komme att ställa än större krav på deras verksamhet, måste de för att kunna möta dessa krav nedlägga allt större kapital på utvidgningar och förbättringar. Emellertid verkade den omständigheten, att de icke ägde den mark, varå anläggningarna funnes, hämmande på utvecklingen. Utan äganderätt till marken vore det nämligen icke möjligt att kunna fortsätta med utvidgning av anläggningarna, ehuru sådan utvidgning helt visst skulle vara av den största betydelse för fiskerinäringen på västkusten. För den skull hemställde Qvirist och bolaget att genom köp få förvärva äganderätten till ifrågavarande holme och skär med byggnader, och föreslog de, att köpesumman måtte få bestämmas efter värdering.

Framställning
av A. Qvirist
och aktiebola-
get Marstrands
mekaniska
verkstad att
få köpa
holmen.

I anledning av denna framställning beslöt fortifikationsdepartementet, som ansåg hinder för försäljning av holmen och skäret i fråga icke med hänsyn till lantförsvarets behov föreligga, inhämta yttrande från marinförvaltningen, huruvida det med hänsyn till sjö- och kustförsvarets

Yttrande av
sjöförsvarets
myndigheter.

nuvarande eller framtida intressen kunde finnas önskligt, att äganderätten till ifrågavarande fastigheter bibehölles i kronans hand.

Sedan marinförvaltningen infordrat yttrande i ärendet av stationsbefälhavaren vid flottans station i Stockholm, åberopade denne såsom eget yttrande en från chefen för skeppsgossekåren den 15 november 1913 avlåten skrivelse, däri framhölls, att någon användning av berörda holme och skär icke kunde, åtminstone för det dåvarande, tänkas ifrågakomma. Även om skeppsgossekåren komme att kvarbliva i Marstrand, komme Kvarnholmen, varest övningsplatser och materiel ej vore för handen, på grund därav och dels av kommunikationsförhållandena icke att för förläggningen tagas i anspråk. Om eljest behov av holmen skulle uppkomma, syntes detta ej bliva så trängande, att ett avhysande av de nuvarande arrendatorerna, som där nedlagt stora kostnader till industriens och fiskerinäringens fromma, vore motiverat, och kunde det i allt fall tillgodoses genom inköp av annat i Marstrands närhet befintligt område med mindre betydelse i kommersiellt, men med lika stor betydelse i försvarshänseende. På grund därav tillstyrktes Qvirists och bolagets ansökning; dock uttalades önskvärdheten därav, att om möjligt en å holmen befintlig gammal väderkvarn, som dåmera på enskildes bekostnad restaurerats, finge till sitt yttre oförändrad kvarstå, så länge den ej utgjorde hinder för industriens utveckling. Borttagandet av kvarnen, som utgjorde ett karaktäristiskt minnesmärke, skulle nämligen helt visst djupt beklagas såväl av Marstrands invånare som av andra för staden intresserade personer.

Med överlämnande av stationsbefälhavarens och chefens för skeppsgossekåren yttranden meddelade marinförvaltningen i skrivelse den 28 november 1913, att, så länge det icke blivit bestämt, huruvida skeppsgossekåren skulle fortfarande kvarbliva i Marstrand eller förläggas till annan plats, marinförvaltningen ansåge, att försäljning av ifrågavarande holme och skär icke syntes böra ifrågakomma.

Ytterligare
utredning i
ärendet.

Fortifikationsdepartementet, som fann vad marinförvaltningen anført icke böra utgöra hinder för fortsatt utredning i ärendet, anmodade därefter chefen för tredje arméfördelningen att avgiva yttrande över Qvirists och bolagets ansökning samt att, därest han ansåge försäljning böra ske, låta verkställa värdering av ön och föra underhandlingar med anbudsgivarna ävensom begära yttranden om deras verksamhet från Göteborgs och Bohus läns havsfiskeförening i Göteborg och vederbörande fiskeriintendent.

Sedan havsfiskeföreningen vid sammanträde den 26 februari 1914 förehåft ärendet, anförde föreningen och fiskeriintendenten doktor K. A. Andersson uti var för sig avgivna yttranden, att aktiebolaget Marstrands mekaniska verkstads betydelse för fisket huvudsakligen låge däri, att bolaget sålde och i fiskefartyg insatte avancemotorer, som hade ett gott anseende bland västkustens fiskare, och dessutom utförde reparationer å fiskebåtar och dessas motorer; att verkstaden särskilt vid de tillfällen under vinterfisket, då större delen av fiskeflottan vore samlad i Marstrands hamn, vore starkt anlitad för reparationer å fiskefartygen; att Qvirist bedreve en ganska omfattande rörelse med sillsaltning och export av färsk sill samt hade för detta ändamål uppfört salterier samt bryggor för lossning, packning och lastning av sillen; att båda sökandena, som var för sig nedlagt betydande kapital i sin verksamhet, fyllde genom denna en för fisket viktig uppgift; samt att de, vilkas verksamhet stegrades i samma mån som fisket utvecklades, skulle lättare kunna tillgodose härav uppkommande krav, om de förvärvade äganderätt till holmen.

Ifrågavarande fastigheter hava värderats av en nämnd, bestående av ombud för fortifikationsdepartementet och för anbudsgivarna samt av borgmästaren N. von Zweigbergk, den sistnämnde utsedd av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Göteborgs och Bohus län.

I värderingsnämndens protokoll, dagtecknat den 18 maj 1914, upp- tagas följande å holmen befintliga byggnader, vilka åsatts nedan angivna värden, nämligen:

1 boningshus	kronor	400: —
1 byggnad av tegel med tak av plåt (f. d. maskin- hus)	»	125: —
1 uthus av resvirke och bräder	»	50: —
1 större torkhus av d:o	»	200: —
1 mindre smedja av resvirke och bräder	»	5: —
1 uthus av d:o	»	5: —
1 större salteribyggnad av d:o	»	6,000: —
1 boningshus av timmer (å Grisskäret)	»	2,000: —
1 uthus av resvirke och bräder (å Grisskäret)	»	150: —
1 saltmagasin av d:o	»	1,500: —
1 större lastbrygga av trä	»	1,000: —
1 mindre uthus av resvirke och bräder	»	5: —

Transport kronor 11,440: —

	Transport kronor 11,440: —
1 sjöbod av resvirke och bräder	» 200: —
1 väderkvarn	» 100: —
	<hr/> Summa kronor 11,740: —

Om dessa värden voro kronans ombud och sökandena, vid förrättningen närvarande, eniga. Vidkommande väderkvarnen, som vore belägen å den del av holmen, som efter inköpet skulle tillfalla verkstadsbolaget, utfäste sig bolagets direktör å dess vägnar att till det yttre iståndsätta och för framtiden underhålla kvarnen, så länge utvecklingen av bolagets verkstad icke gjorde kvarnens borttagande nödvändigt.

För värdering av marken antecknades, att densamma omfattade Hedvigsholmen eller Kvarnholmen 17,585,92 kvadratmeter samt Hedvigsskäret eller Grisskäret omkring 1,590 kvadratmeter eller tillhoppa 19,175,92 kvadratmeter.

Sedan sökandena erbjudit sig att för marken erlægga 10,800 kronor, men värderingsnämnden funnit detta anbud för lågt, åsatte nämnden marken ett värde av 1 krona kvadratmetern eller tillhoppa 19,175 kronor 92 öre. Mark och byggnader uppskattades således tillhoppa till 30,915 kronor 92 öre; men ville nämnden förorda, att köpeskillingen, bestämd till sistnämnda belopp, finge gäldas med $\frac{1}{5}$ -del årligen under fem år. Sökandena förklarade sig åtnöjas med nämndens utlåtande.

Vid översändandet av värderingsnämndens protokoll och förberörda infordrade yttranden tillstyrkte chefen för tredje arméfördelningen försäljning av ifrågavarande fastigheter till sökandena samt anförde i fråga om köpeskillingen, att den slutsumma, vartill värderingsnämnden kommit, syntes honom skälig och att densamma vid förda underhandlingar med anbudsgivarna även av dem godtagits.

På framställningar från fortifikationsdepartementet har därefter, under förutsättning att sökandena komme att inköpa fastigheterna i fråga, dels Qvirist avstått från alla anspråk mot kronan för mistad arrenderätt under den enligt förberörda arrendekontrakt återstående arrendetiden, dels ock båda sökandena förbundit sig att å ogulden del av köpeskillingen erlægga skälig ränta samt att för köpeskillingen, i den mån densamma ej kontant erlades, ställa godkänd säkerhet.

Framställning
av stadsfull-
mäktige i
Marestrand.

Under förhandlingarna med sökandena hava stadsfullmäktige i Marestrand mellankommit. Sedan motion hos stadsfullmäktige väckts, i syfte att fullmäktige skulle göra framställning om förhandlingar angående inköp av ifrågavarande holme för stadens räkning, men denna motion

ej vunnit stadsfullmäktiges bifall, hemställde stadsfullmäktige i underdånig skrivelse den 9 januari 1914, att såsom villkor för Hedvigsholmens försäljning eller utarrendering måtte föreskrivas, att ny ägare eller arrendator skulle ställa sig till efterrättelse ordningsstadgan för rikets städer ävensom byggnadsnämndens och hälsovårdsnämndens i Marstrand föreskrifter, samt att all den rätt, som eljest tillkomme hamnstyrelsen i staden enligt gällande lag och författning, måtte tillförsäkras nämnda styrelse även beträffande hamnområdet invid Hedvigsholmen.

Sedan Kungl. Maj:tt häröver infortrat fortifikationsdepartementets utlåtande, har till departementet genom chefen för tredje arméfördelningen, vilkens yttrande i ärendet av departementet äskats, insänts en av sökandena undertecknad skrift med tillkännagivande, att de icke hade något att invända mot stadsfullmäktiges hemställan, men att de likväl anhölle, att frågan om de av stadsfullmäktige föreslagna föreskrifternas tillämpning icke måtte fördröja köpets avslutande utan, för undvikande av sådant dröjsmål, avgöras på sätt i vederbörande författningar vore fastställt. Härom har arméfördelningschefen anfört, att enär såväl gällande lagar och föreskrifter som anbudsgivarnas skriftliga förklaring syntes vara betryggande för uppfyllandet av de utav stadsfullmäktige framställda önskemålen, dessas framställning icke borde föranleda vare sig hinder för eller uppskov med huvudärendets vidare prövning och avgörande.

Med underdånig skrivelse den 5 februari 1916 har arméförvaltningens fortifikationsdepartement överlämnat samtliga till ärendet hörande handlingar samt därvid för egen del anfört följande: Då departementet mottagit föreliggande framställning om inköp av Hedvigsholmen, hade departementet skäl antaga, att även Marstrands stad skulle avgiva köpeanbud å holmen. Denna vore nämligen belägen inom stadens hamnområde och staden hade år 1906, i sammanhang med då förda underhandlingar angående holmen, erbjudit sig att för 25,000 kronor inköpa densamma eller alternativt att för ständig besittningsrätt därtill erlagga 20,000 kronor. Dessa anbud hade emellertid icke antagits, utan hade i stället träffats uppgörelse med Qvirist om ovanberörda arrendekontrakt. Den i nämnda kontrakt bestämda arrendeavgift, 20,000 kronor för hela arrendetiden, hade erlagts kontant av Qvirist till kronan, men utbetalts omedelbart av kronan till innehavaren av firman Theod. Hellm. Schröder i Stettin för återlösen av besittningsrätten till holmen. Genom ett den 7 februari 1794 avslutat kontrakt hade nämligen dåvarande kommandanten å Karlstens fästning enligt bestämmelser i nådigt brev den 17 juni 1793 och krigskollegii bemyndigande till majoren M. Hansson, hans

Arméförvaltningens
fortifikationsdepartements
underdåniga
skrivelse den
5 februari
1916.

arvingar och rättsinnehavare för evärdelig tid överlätit nyttjanderätten till Hedvigsholmen samt äganderätten till därvarande kronoväderkvarn med mjölnarehus mot skyldighet, bland andra, att förmåla den för garnisonen å Karlstens fästning erforderliga spannmålen, att skyndsamt företaga all erforderlig reparation å kvarnen samt att, därest denna någon gång sedermera ginge sönder — »vilket icke skulle kunna ske utan av våda», medan Hansson förpliktade sig eller sin rättsinnehavare att alltid hålla densamma med allt dess tillbehör i gott och försvarligt skick — på annan kvarn ombesörja kronospannmålens riktiga förmalning. Majoren Hanssons rätt hade slutligen förvärvats av firman Schröder; och kronan hade icke någon som helst inkomst av holmen ej heller, sedan trupp ej längre funnes å Karlstens fästning, någon annan förmån av holmen, vilken av firman år 1899 utarrenderats till Qvirist. Enär emellertid firman underlätit att hålla kvarnen i gott stånd och således brustit i de för nyttjanderättens fortbestånd föreskrivna villkor, hade arméförvaltningens ombudsman, på uppdrag av fortifikationsdepartementet, instämt firman och dess innehavare till rådstuvurätten i Marstrand med yrkande att till kronan genast avträda holmen med Grisskåret samt bortföra samtliga där befintliga i strid med kontraktet uppförda byggnader. Denna tvist hade efter förda underhandlingar med Kungl. Maj:ts, efter justitiekanslersämbetets hörande, den 13 april 1906 gjorda medgivande genom förlikning bilagts på villkor, att firman till kronan avträdde besittningsrätten till Hedvigsholmen och Grisskåret samt äganderätten till den å holmen uppförda kvarnen och övriga firman tillhöriga, där uppförda byggnader mot en ersättning av 20,000 kronor, eller det belopp som Qvirist erbjudit sig att för 20 års arrenderätt erlægga, vilket sistnämnda anbud jämväl av Kungl. Maj:t godkänts. Förlikningen emellan kronan och firman hade fastställts av rådstuvurätten med kraft av dom den 20 augusti 1906, varefter arrendekontraktet med Qvirist avslutats.

Såsom förut nämnts, hade Marstrands stad erbjudit för äganderätt till holmen 25,000 kronor och för besittningsrätt till densamma 20,000 kronor. Även Qvirist hade gjort alternativa anbud, under förutsättning att tvisten mellan kronan och firman Schröder förliktes, nämligen 20,000 kronor för 20 års arrenderätt eller 50,000 kronor för äganderätt.

Sistnämnda höga anbud av Qvirist hade möjligen avgivits med hänsyn till då befarad tävlan med Marstrands stad. Sammanlagda beloppet av den nu föreslagna köpesumman, 30,915 kronor 92 öre och den år 1906 uppburna arrendeavgiften 20,000 kronor eller tillhoppa 50,915 kronor 92 öre överstege dock berörda, sistnämnda år av Qvirist gjorda anbud. Men om å 30,000 kronor, som i händelse av köp år

1906 skulle av Qvirist ytterligare erlagts, beräknades ränta under den förflutna arrendetiden, komme 1906 års anbud upp till ett högre belopp än nu föreliggande värderingssumma. Detta förhållande hade föranlett fortifikationsdepartementet att, oaktat någon anmärkning mot värderingen eller för densamma av värderingsnämnden angivna grunder icke kunde med fog framställas, söka genom muntliga förhandlingar med anbudsgivarna ernå ett högre anbud. Sådana förhandlingar hade väl icke lett till någon höjning av själva anbudssumman, men i allt fall till förutnämnda medgivanden dels av Qvirist att avstå från allt anspråk på ersättning för mistad arrenderätt under återstående arrendetid, dels ock från båda anbudsgivarna att erlægga ränta å ogulden del av köpeskillingen. Härigenom kunde ock antydda skillnad i 1906 års och nu föreliggande anbud anses utjämnad.

Fortifikationsdepartementet, som på de av chefen för skeppsgossekåren och stationsbefälhavaren vid flottans station i Stockholm anförda skäl ansåge frågan om skeppsgossekårens förläggning ej böra, såsom marinförvaltningen ifrågasatt, inverka på förevarande försäljningsfråga, desto mindre som en förläggning av kåren till Hedvigsholmen med dess begränsade och av dyrbara anläggningar upptagna utrymme syntes departementet icke böra under några förhållanden ifrågakomma, funne det för kronan, med hänsyn såväl till det omedelbara intresset som till befrämjandet av den även för staten gagneliga verksamhet, som av sökandena bedreves, fördelaktigt att, med antagande av föreliggande anbud, till sökandena försälja ifrågavarande holme, skär och byggnader på de av värderingsnämnden föreslagna villkor med ovan angivna tillägg.

Vidkommande stadsfullmäktiges i Marstrand framställning om tillägg av villkor i avseende å tillämpningen å holmen och skäret av ordningsstadgan för rikets städer samt sådana föreskrifter, som kunde varda av stadens byggnadsnämnd, hälsovårdsnämnd eller hamnstyrelse meddelade, ansåge fortifikationsdepartementet olämpligt att i blivande köpehandling, vari staden ej komme att deltaga såsom kontrahent, inrycka dylika villkor. De intressen, staden i berörda hänseenden hade att bevaka, kunde ej heller genom de önskade villkorens uteslutande ur köpehandlingen anses eftersatta. Ifrågavarande fastigheter vore ju belägna inom stadens hank och stör, varför det ock låge i stadsmyndigheternas skön att efter fastigheternas övergång i enskild ägo när som helst genomföra, vad i berörda avseenden kunde finnas erforderligt. Departementet hemställde därför, att stadsfullmäktiges framställning i den ordning, densamma nu inkommit, måtte lämnas utan avseende.

Under återopande av vad sålunda i ärendet förekommit, hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den kronan tillhöriga, inom staden Marstrands hamnområde belägna Hedvigsholmen eller Kvarnholmen jämte Hedvigsskäret eller Gris-skäret med därå befintliga, kronan tillhörande byggnader finge till handlanden A. Qvirist och aktiebolaget Marstrands mekaniska verkstad, till fördelning dem emellan efter överenskommelse, försäljas för 30,915 kronor 92 öre, med rätt för köparna att genast tillträda fastigheten och villkor i övrigt,

att köpeskillingen erlades med en femtedel vid kontraktets avslutande och en femtedel under vart och ett av därpå följande fyra år;

att köparna förbunde sig att erlægga 5 procent årlig ränta å ogulden del av köpeskillingen samt för sådan del och ränta ställa säkerhet, som av fortifikationsdepartementet kunde godkännas;

att Qvirist avstode från honom enligt nu gällande arrendekontrakt om fastigheterna tillkommande rättigheter och således även från anspråk på ersättning i anledning av arrenderättens upphörande före kontraktstidens slut,

samt att vederbörande nya ägare förbunde sig att till det yttre iståndsätta den å Hedvigsholmen befintliga gamla väderkvarnen och densamma underhålla, så länge kvarnplatsen icke erfordrades för andra industriella anläggningar.

Därjämte hemställde fortifikationsdepartementet, att köpeskillingen, efter avdrag av värderings- och möjligen andra av försäljningen föranledda kostnader, finge ingå till lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Yttranden av ordföranden för de sakkunniga för utredning av vissa frågor rörande skeppsgosse-kårerna ävensom av marinförvaltningen.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt marinförvaltningen att i ärendet avgiva förnyat yttrande, har marinförvaltningen med underdånigt utlåtande den 15 mars 1916 överlämnat ett av ordföranden för de sakkunniga för utredning av vissa frågor rörande skeppsgosse-kårerna den 9 mars 1916 i ärendet avgivet yttrande. Uti nämnda yttrande har ordföranden framhållit, att frågan angående lämpligaste förläggningssorten för skeppsgosse-kåren visserligen icke vore av de sakkunniga slutbehandlad, men genom besök å flera platser, som kunde tänkas lämpliga för förläggning av en skeppsgosse-kår, hade de sakkunniga på ort och ställe undersökt de lokala förhållandena för en dylik förläggning. Så hade även skett beträffande Marstrand, där tvänne alternativa förslag till uppförande av erforderliga byggnader för en skeppsgosse-kår uppgjorts. I intet av dessa alternativ hade det område, som Qvirist och aktiebolaget Marstrands mekaniska verkstäder anhållit att av kronan få köpa, ifrågakommit att ingå, och syntes icke heller denna plats vara erforderlig för en till Marstrand förlagd skeppsgosse-kår. Däremot skulle man kunna tänka sig,

att ifrågavarande markområde skulle kunna av kronan utbytas mot annat inom Marstrandsön beläget dylikt, om eventuellt en permanent förläggning av en skeppsgossekår till Marstrand skulle beslutas. Det syntes därför, som om med beslut i försäljningsfrågan borde anstå, intill dess det blivit bestämt, huruvida skeppsgossekåren i Marstrand skulle fortfarande kvarbliva därstädes eller förläggas till annan plats. Skulle däremot den ifrågavarande försäljningen dessförinnan komma till stånd, syntes det vara av vikt, att, enär slipar funnes anordnade å Hedvigsholmen och ytterligare dylika eventuellt komme att där utbyggas, i försäljningskontraktet inrymdes bestämmelse om, att en av sliparna skulle utbyggas så, att en 1:a klass torpedbåt med trygghet kunde å densamma upptagas (lutningén å de nuvarande sliparna vore nämligen alltför stor för att man skulle vara säker om att det lättbyggda skrovet ej toge skada), samt att kronan, emot visst fastställt pris såväl för upptagning och sjösättning som ock för varje dag, ett flottan tillhörigt fartyg där vore upptaget, erhöle förmånsrätt till slipens användande. I Göteborg befintliga slipar vore nämligen under vissa tider av året så mycket upptagna, att det vore synnerligen svårt att erhålla slipning för flottans småfartyg, även om nödvändigheten av dylik slipning vore överhängande. Dessutom kunde ett haveri med åtföljande bottenläcka inträffa i närheten av Marstrand och vara av den beskaffenhet, att svårighet uppstode att intransportera fartyget till Göteborg.

För egen del har marinförvaltningen anfört, att då den av förutnämnda sakkunniga redan nu verkställda utredningen syntes giva vid handen, att, även om den nu till Marstrand förlagda skeppsgossekåren fortfarande komme att förläggas till samma stad, ifrågavarande holme likväl icke syntes bliva för förläggningen direkt behöflig, marinförvaltningen vid sådant förhållande icke längre ansåge sig böra motsätta sig holmens försäljning. I försäljningskontraktet syntes dock om möjligt böra inrymmas bestämmelser om, att en å holmen av de nya ägarna anordnad slip skulle vara av den beskaffenhet, att en 1:a klass torpedbåt med trygghet kunde å densamma upptagas, vilken slip finge av kronan mot skäligen ersättning vid behov användas.

Av den i ärendet verkställda utredningen torde framgå, att icke något vare sig lantförsvarets eller sjöförsvarets intresse påkallar bibehållandet i kronans hand av äganderätten till ifrågavarande holme och skär jämte därå uppförda byggnader. Vid sådant förhållande och då, enligt vad i ärendet blivit upplyst, äganderättens överlåtande till sökandena skulle indirekt vara till gagn för den viktiga fiskerinäringens å västkusten fortsatta utveckling, har jag icke något att erinra mot att ifrågavarande fastigheter kronan avhändas.

Departements-
chefen.

Mot den erbjudna köpeskillingen har jag icke heller något att erinra. Enligt vad utredningen giver vid handen, torde densamma motsvara områdenas värde, särskilt om, på sätt jag anser böra ske, såsom villkor för köpets avslutande föreskrives, att köparna skola vara skyldiga att inom tid, som av marinförvaltningen bestämmes, å Hedvigsholmen vidtaga sådana anordningar, att en 1:a klass torpedbåt kan därstädes med trygghet upptagas å slip, samt till säkerhet för fullgörande av denna skyldighet ställa garanti, som av marinförvaltningen godkännes, ävensom att kronan skall, så länge varvsrörelsen bedrivs å holmen, äga företrädesrätt till att, mot skälig ersättning, vid förefallande behov för flottans fartyg begagna sig av nämnda slip. Jämte detta villkor torde böra i kontraktet upptagas de av fortifikationsdepartementet föreslagna köpevillkoren, därvid villkoret om tiden för köpeskillingens erläggande lärer böra utföras så, att de femtedelar av köpeskillingen, som icke betalats å dagen för kontraktets underskrivande, skola gäldas å motsvarande dagar under de fyra nästföljande åren.

Den för fastigheterna inflytande köpeskillingen torde, efter avdrag av värderings- och andra av försäljningen föranledda kostnader, böra tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Vad beträffar den av stadsfullmäktige i Marstrand gjorda framställningen, torde de däri berörda frågorna böra behandlas i den ordning, gällande författningar föreskriva.

Jag får alltså hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att den kronan tillhöriga, inom staden Marstrands hamnområde belägna Hedvigsholmen eller Kvarnholmen jämte Hedvigsskäret eller Grisskäret med därå befintliga, kronan tillhöriga byggnader må på ovan nämnda, av mig tillstyrkta villkor försäljas till handlanden A. Qvirist och aktiebolaget Marstrands mekaniska verkstad mot en köpeskillning av 30,915 kronor 92 öre, samt

att den för fastigheterna inflytande köpeskillingen må, efter avdrag av värderings- och andra av försäljningen föranledda kostnader, tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle i enlighet härmed till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Kurt Belfrage.